

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1605

av Stefan Nilsson och Barbro Westerholm (MP, FP)

Fler åtgärder för att minska rökningen och nå målet ett rökfritt Sverige år 2025

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att minska rökningen och nå målet ett rökfritt Sverige år 2025 och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund och motivering

Rökning är ett av våra största folkhälsoproblem och en stor politisk utmaning.

Rökningen har visserligen minskat men fortfarande insjuknar närmare 7 000 personer per år i cancersjukdomar som är kopplade till rökning och 5 200 dör i de sjukdomarna. Till det kommer att årligen dör omkring 3 000 personer i KOL som är en kronisk obstruktiv lungsjukdom förorsakad av rökning. 500 000 svenskar beräknas ha KOL, varav 150 000 är så sjuka att de behöver medicinsk behandling.

Trots att rökningens risker är väl kända röker tio procent av männen och tolv procent av kvinnorna dagligen. Orsaken till att så många röker trots att de vet om riskerna beror på nikotinet i tobaken. Nikotin är ett av de mest beroendeframkallande ämnen vi känner till.

År 2005 ratificerade Sverige Världshälsoorganisationens (WHO) tobakskonvention. Den har som mål att ”Skydda nuvarande och kommande generationer från de förödande hälsomässiga, sociala, miljömässiga och ekonomiska konsekvenserna av tobaksbruk och exponering för tobaksrök, genom att tillhandahålla åtgärder för tobakskontroll i syfte att fortlöpande och kraftigt minska tobaksbruket och exponering för tobaksrök.”

Statsrådet Gabriel Wikström har öppnat upp för att sätta år 2025 som mål-år för ett Rökfritt Sverige. Vi tycker att det skulle vara utmärkt om Sverige fick ett sådant mål-år

för ett rökfritt Sverige, definierat som att högst fem procent av befolkningen är vanerökare. Finland och Nya Zeeland har redan satt mål-år för ett rökfritt samhälle.

Förslag på åtgärder för att minska rökningen

För att kunna nå ett rökfritt Sverige år 2025 så behövs en rad åtgärder. Utöver förslag om fler rökfria miljöer, exponeringsförbud för cigaretter och neutrala cigarettpaket – som nu ses över i den utredning som statsrådet tillsatt – så bör också följande förslag utredas:

Licenskrav för att få sälja tobaksprodukter

Att begränsa köp av tobaksprodukter till licensierade butiker skulle minska tillgången till cigaretter och snus avsevärt och därmed också minska tobaksbruket.

Förbud mot smaktillsatser i tobak som attraherar yngre

Eftersom tobaksanvändandet i väst minskat på senare år satsar tobaksbolagen aggressivt på att rekrytera ungdomar till att bli nikotinberoende. Ett sätt att göra detta är genom smaktillsatser, framför allt frukt- och godissmaker, i tobaksprodukter. Ett förbud mot sådana smaktillsatser skulle vara ett effektivt sätt att förebygga att ungdomar börjar röka.

Reglering av e-cigarett

E-cigarett riskerar att bli en stor inkörsport till rökning, inte minst för yngre. E-cigarett med nikotinånga som smakar godis är oacceptabelt. Det behövs en tydlig reglering av e-cigarett, med bland annat skatt på nikotinet, förbud mot smaktillsatser som attraherar yngre och en 18-årsgräns för att köpa e-cigarett.

Laglig rätt för hyresvärdar att reglera rökning i sina fastigheter

Att ge hyresvärdar rätt att förbjuda rökning i hela eller delar av sina fastigheter skulle innebära ett ökat skydd för människor att slippa utsättas för rökluft och rök (till exempel från grannens balkong). Att erbjuda rökfria fastigheter skulle också vara attraktivt för många hyresvärdar, eftersom det skulle bli ett konkurrensmedel om hyresgästerna (eftersom de flesta människor inte röker) och samtidigt minska behovet av renoveringar.

Stimulera införandet av rökfri arbetstid på statliga arbetsplatser

En stor majoritet av landets kommuner och landsting har infört rökfri arbetstid och antalet ökar hela tiden. Erfarenheten är att det blir mycket lättare att själv sluta röka om arbetskamraterna inte luktar rök eller tar rökpauser. Bland statliga myndigheter har

kriminalvården infört rökfri arbetstid, men exempelvis inte länsstyrelserna. Det är nu dags att också alla statliga myndigheter inför rökfri arbetstid.

Inför rökfri skoltid

För att förebygga att unga börjar röka behöver skolor och skolgårdar bli rökfria zoner och gälla både elever och lärare. Rökning på skolgårdarna förbjöds år 1994, men trots detta röks det mycket på våra skolgårdar, det visar en kartläggning från länsstyrelser 2014.

Öppenhet om möten mellan offentliga beslutsfattare och tobaksindustrin

Förebild finns i de förslag som Europeiska ombudsmannen föreslagit på EU-nivå. Ett offentligt register med en hemsida bör inrättas. Där ska det gå att se vilka möten som offentliga beslutsfattare haft med tobaksindustrin, med deltagare och ämnen som diskuterats.

Stefan Nilsson (MP)

Barbro Westerholm (FP)